

29. Gynekologické potíže žen vyššího věku – význam prevence

ZDENKA ULČOVÁ-GALLOVÁ

Průměrná délka života české ženy je dnes u nás odhadována na 78 let. **Klimakterium**, tedy období přechodu z reprodukční do nereprodukční fáze s dominantními neurohumorálními změnami, je v našich podmínkách časováno přibližně mezi 45. a 55. rokem života ženy. Jedním z příznaků je ztráta menstruace – menopauza (podle WHO existuje ještě premenopauza, postmenopauza a další atomizace fyziologického stavu).

Změna hormonální funkce vaječníků v tomto období se na kvalitě endometria projevuje pozvolna. Začíná luteální insuficiencí s relativním nadbytkem estrogenů (žena může špinit, nepravidelně krvácet), později ubývají i tyto hormony a nastupuje převaha hypergonadotropní, která už hormonální funkci vaječníků neobnoví. Nastupují současně i vegetativní poruchy jako migrény, návaly, pocity horka, srdeční palpitace, pocení, podrážděnost, deprese, únava, časté střídání nálad, někdy i psychózy, insomnie apod. Zároveň vedle psychických, vazomotorických a vegetativních poruch nastupuje přirozená atrofie reprodukčních orgánů, vaječnicky a děloha se zmenšují, sliznice endometria atrofuje, pochva a močový měchýř jsou méně elastické, dále ubývá ochlupení, atrofuje mléčná žláza. Také kůže bývá poznamenána úbytkem elasticity a stařeckou hyperpigmentací. Fyziologické jevy stárnutí ženy, které bývají klidnější než u muže, mohou být doprovázeny i patologiemi, kam patří sestupy rodidel, močová inkontinence, pruritus vulvy a konečníku, dyspareunie, zhruba od 60 let věku se vyvíjí osteoporóza s výrazným rizikem fraktur, cerebrovaskulární a kardiovaskulární choroby, zhoubná onemocnění, v pozdějším věku bývá u žen zaznamenán i vyšší nárůst Alzheimerovy demence, vypadávání zubů a zhoršování zraku. Také výskyt maligních tumorů bývá u starších žen větší.

Atrofická vulvovaginitida vzniká nedostatkem estrogenů a bývá velmi často spojována s bolestivým koitem nebo pruritem nebo i vleklou vulvovaginitidou. Nápadný je úbytek podkožního tuku, ztenčení kůže a ústup ochlupení genitálu. Glykogen v poševním epitelu klesá, tím se snižuje